

EL PROBLEMA CATALA

Els darrers cinc-cents anys els conflictes entre Catalunya i la resta d'Espanya han estat innumbrables. Concretament, quatre grans guerres, cruels i llargues, han vençut Catalunya —evidentment, sense convèncer-la— i han contribuït decisivament a la ruïna d'Espanya. Per a bé o per a mal, em sembla clar que el procés d'assimilació iniciat per les superstructures polítiques madrilenyes ha fracassat a Catalunya. D'això, en dedueixo que cal enfocar uns altres rumbos.

Jo estic convençut —i aquí a Catalunya tots ho estem— que un Estat industrial modern no es pot administrar eficaçment d'una forma centralitzada. Són massa els problemes que es plantegen perquè des d'una capital llunyana es puguin enfocar un per un. Grans potències com els Estats Units s'administren de forma federal, i hi ha petits Estats, com Suïssa, que fan el mateix. Els uns i els altres van al capdavant del *ranking* econòmic, científic i ciutadà del món. Països centralitzats com el Regne Unit i com França es troben amb problemes gravíssims, justament per aquesta concentració de poder. Gent més apassionada que erudita diu que el federalisme és passat de moda i que els federalismes de Nord-amèrica i d'Alemanya fan riure. Em permeto de recordar la ingent literatura que avui hi ha en marxa al voltant de l'economia, de la sociologia i de la política en matèria de federalisme. Es tracta del *new federalism*, que admeto que és més aviat una tècnica de cooperació entre distints

nivells de sobirania que l'inici d'un procés de separació com potser es podrien pensar uns quants catalans dels quals discrepo totalment. A més, si realment la situació federal en els països de què parlem fa riure, i atès que nosaltres ens conformem amb aquest «fer riure», no veig per què hi pot haver algú que s'oposi a un canvi tan intranscendent en l'estructura estatal. Observem, per acabar amb aquest punt, que el federalisme és una solució general per a tot Espanya, que no amaga privilegis per a ningú i que es basa en l'eficàcia tècnica de l'Administració de l'Estat per damunt de tot. Si resulta que també satisfà els catalans, això es produeix com un escreix, i espero que no sigui rebutjada la fórmula federalista, tècnicament acceptable, simplement perquè així hom irrita els catalans. (Mentrestant, i mentre es discuteix aquesta qüestió en un Parlament futur, nosaltres desitjaríem un Estatut inicial que contingués pel cap baix tots els drets que ens conferia el del 1932.)

Crec importantíssim d'afirmar que Catalunya mai no ha tingut discrepàncies amb el poble de Castella ni tampoc amb cap altre poble de les terres hispàniques. Catalunya, perquè ha seguit un procés distint en el seu desenvolupament econòmic, social i cultural, sempre s'ha enfortat amb les superestructures polítiques de Madrid, que han garrotat autoritàriament i igualment tots els qui vivim a Espanya. Catalunya s'ha posat sempre al costat del poble castellà en la seva lluita, que també n'ha tingudes, i no pas poques!, amb l'autoritat arbitrària. Aquest poble castellà, oprimint de sempre, que ha clamat i «clama per la resurrecció d'Espanya» que ens recordava don Manuel Azaña.

Catalunya està en contra de la burocràcia madrilenya, de les oligarquies econòmiques i dels privilegiats de la fortuna i del poder, que dirigeixen de Madrid estant tota la política. D'una manera autoritària sempre que poden, i amb esperit democràtic simulat quan no hi tenen més

remei. Es parla del desequilibri econòmic regional espanyol com si el control de la política econòmica hagués estat a Barcelona i no a Madrid durant els darrers quaranta anys. El centralisme autoritari ens ha fet desiguals en l'espai, així com ens ha fet desiguals en la societat.

El centralisme autoritari, justament perquè viu del conflicte, perquè mira de justificar-se dient que Espanya és ingovernable, impedeix de forma deliberada la fraternitat entre els homes i entre els pobles. La primera explotada per Madrid ha estat Castella, que incomprendiblement continua allargant el coll als masegaments continus del botxí madrileny. La descentralització i el federalisme duen el Poder a la perifèria i a la base, democratitzant-la.

9 abril 1977